

OBWIESZCZENIE MARSZAŁKA SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 25 czerwca 2002 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o rzemiośle.

(Dz. U. Nr 112, poz. 979)

1. Na podstawie art. 16 ust. 1 zdanie pierwsze ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. [Nr 62, poz. 718](#), z 2001 r. [Nr 46, poz. 499](#) i z 2002 r. [Nr 74, poz. 676](#)) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst ustawy z dnia 22 marca 1989 r. o rzemiośle (Dz. U. Nr 17, poz. 92), z uwzględnieniem zmian wprowadzonych:

1) ustawą z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. [Nr 121, poz. 769](#)),

2) ustawą z dnia 20 sierpnia 1997 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. [Nr 121, poz. 770](#)),

3) ustawą z dnia 6 września 2001 r. o zmianie ustawy o rzemiośle (Dz. U. [Nr 129, poz. 1445](#))

i zmian wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem wydania jednolitego tekstu.

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst ustawy nie obejmuje:

1) art. 15 i 20 ustawy z dnia 22 marca 1989 r. o rzemiośle (Dz. U. Nr 17, poz. 92), które stanowią:

"Art. 15. 1. Działające w dniu wejścia w życie ustawy cechy, izby rzemieślnicze i Centralny Związek Rzemiosła ulegają przekształceniu lub likwidacji stosownie do wymogów określonych w art. 6 i 49 ustawy o działalności gospodarczej lub niniejszej ustawy.

2. Podstawę przekształcenia bądź likwidacji dotychczasowych organizacji rzemiosła stanowi uchwała walnego zgromadzenia lub odpowiednio zjazdu delegatów, powzięta w trybie przewidzianym dla dokonywania zmian statutów.

3. Majątek i zobowiązania cechów, izb rzemieślniczych i Centralnego Związku Rzemiosła przechodzą odpowiednio na nowe organizacje z dniem ich przekształcenia.

4. Pracownicy zatrudnieni dotychczas w cechach, izbach rzemieślniczych i Centralnym Związku Rzemiosła stają się pracownikami przekształconych organizacji."

"Art. 20. 1. Organizacje rzemiosła, o których mowa w art. 15, przechodzą w stan likwidacji na podstawie uchwał walnych zgromadzeń lub odpowiednio uchwał zjazdów delegatów, powziętych w trybie przewidzianym w statucie.

2. Uchwała o likwidacji, o której mowa w ust. 1, określa zasady i tryb postępowania likwidacyjnego i wskazuje inną organizację rzemiosła, która przejmie majątek likwidowanej organizacji.";

2) art. 88 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. [Nr 121, poz. 769](#)), który stanowi:

"Art. 88. Ustawa wchodzi w życie w terminie i na zasadach określonych ustawą - Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym, z wyjątkiem:

1) przepisów art. 6, art. 19 ust. 4, art. 48, art. 54, art. 83 i art. 87, które wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia,

2) przepisów art. 85, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1998 r.";

3) art. 99 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. [Nr 121, poz. 770](#)), który stanowi:

"Art. 99. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2001 r., z tym że przepisy art. 12-98 wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.";

4) art. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o zmianie ustawy o rzemiośle (Dz. U. [Nr 129, poz. 1445](#)), który stanowi:

"Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia."

Marszałek Sejmu: *M. Borowski*

Załącznik do obwieszczenia Marszałka
Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 25
czerwca 2002 r. (poz. 979)

USTAWA
z dnia 22 marca 1989 r.
o rzemiośle.
Rozdział 1 ¹⁾

Przepisy ogólne

Art. 1. ²⁾ Osoby fizyczne wykonujące działalność gospodarczą na podstawie ustawy z dnia 19 listopada 1999 r. - Prawo działalności gospodarczej (Dz. U. [Nr 101, poz. 1178](#), z 2000 r. [Nr 86, poz. 958](#) i [Nr 114, poz. 1193](#), z 2001 r. [Nr 49, poz. 509](#), [Nr 67, poz. 679](#), [Nr 102, poz. 1115](#) i [Nr 147, poz. 1643](#) oraz z 2002 r. [Nr 1, poz. 2](#)) mogą prowadzić tę działalność, z zachowaniem warunków określonych w niniejszej ustawie. Działalność takich osób zaliczana jest do rzemiosła.

Art. 2. 1. ³⁾ Rzemiosłem jest zawodowe wykonywanie działalności gospodarczej przez osobę fizyczną, z udziałem kwalifikowanej pracy własnej, w imieniu własnym tej osoby i na jej rachunek, przy zatrudnieniu do 50 pracowników - zwaną dalej rzemieślnikiem.

1a. ⁴⁾ Rzemiosłem jest również zawodowe wykonywanie działalności gospodarczej przez wspólników spółki cywilnej osób fizycznych, z udziałem kwalifikowanej pracy własnej, w imieniu własnym tych wspólników i na ich rachunek, zatrudniających do 50 pracowników.

2. (skreślony). ⁵⁾

3. (skreślony). ⁵⁾

4. Do rzemiosła nie zalicza się działalności: handlowej, gastronomicznej, transportowej, usług hotelarskich, usług świadczonych w wykonywaniu wolnych zawodów, usług leczniczych oraz działalności wytwórczej i usługowej artystów plastyków i fotografików.

5. (skreślony). ⁵⁾

Art. 3. 1. Dowodami kwalifikacji zawodowych rzemieślnika są:

- 1) ⁶⁾ dyplom lub świadectwo ukończenia wyższej lub ponadgimnazjalnej szkoły o profilu technicznym bądź artystycznym w zawodzie (kierunku) odpowiadającym dziedzinie wykonywanego rzemiosła,
- 2) dyplom mistrza w zawodzie odpowiadającym danemu rodzajowi rzemiosła,
- 3) świadectwo czeladnicze albo tytuł robotnika wykwalifikowanego w zawodzie odpowiadającym danemu rodzajowi rzemiosła.

2. Rzemieślnik obowiązany jest wykazać się innymi dowodami kwalifikacji zawodowych niż określone w ust. 1, jeżeli z przepisów odrębnych ustaw wynika obowiązek posiadania takich kwalifikacji.

3. Dyplomy mistrza i świadectwa czeladnicze mogą być wydawane przez izby rzemieślnicze osobom, które złożyły stosowne egzaminy przed komisjami egzaminacyjnymi izb rzemieślniczych.

3a. ⁷⁾ Nadzór nad działalnością komisji egzaminacyjnych izb rzemieślniczych sprawuje minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, stosując kryterium zgodności z prawem.

4. ⁸⁾ Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania po zasięgnięciu opinii Związku Rzemiosła Polskiego określi, w drodze rozporządzenia, zasady powoływania i działania komisji egzaminacyjnych izb rzemieślniczych, sposób przeprowadzania egzaminów, zasady ustalania opłat egzaminacyjnych i wynagradzania członków komisji egzaminacyjnych, wzory świadectw czeladniczych i dyplomów mistrzowskich oraz szczegółowe zasady, zakres i tryb sprawowania nadzoru nad działalnością komisji egzaminacyjnych, uwzględniając w szczególności:

- 1) skład komisji egzaminacyjnych,
- 2) wymagania, jakim powinni odpowiadać członkowie komisji egzaminacyjnych,
- 3) zakres obowiązujących tematów egzaminów i tryb ich składania,
- 4) sposób oceniania osób biorących udział w egzaminie.

5. ⁹⁾ Rzemieślnicy zatrudniający pracowników w celu przygotowania zawodowego w rzemiośle obowiązani są spełniać warunki określone odrębnymi przepisami oraz być członkami jednej z organizacji, o których mowa w art. 7 ust. 3 pkt 1 i 3.

6. ⁹⁾ Nadzór nad przebiegiem przygotowania zawodowego w rzemiośle pracowników młodocianych sprawuje izba rzemieślnicza lub z jej upoważnienia cech, właściwe ze względu na siedzibę rzemieślnika.

Rozdział 2

Podstawowe prawa i obowiązki rzemieślnika

Art. 4. 1. Rzemieślnik ma prawo:

- 1) ¹⁰⁾ zrzeszania się w organizacjach, o których mowa w art. 7 ust. 3 pkt 1 i 3, na zasadach określonych w ustawie,
- 2) wybierać i być wybieranym do organów samorządu gospodarczego rzemiosła ¹¹⁾,
- 3) ¹²⁾ korzystać z uproszczonych (zryczałtowanych) form opodatkowania oraz zwolnień i ulg podatkowych na zasadach powszechnie obowiązujących przedsiębiorców.

2. W przypadku śmierci rzemieślnika współmałżonek pozostający do chwili śmierci na utrzymaniu rzemieślnika oraz małoletni zstępni mają prawo nadal wykonywać rzemiosło w warunkach i na zasadach obowiązujących rzemieślnika.

3. ¹³⁾ Na rachunek zstępnych rzemiosło może być wykonywane przez ustawowego opiekuna do czasu osiągnięcia przez nich pełnoletności lub ukończenia nauki w szkołach ponadgimnazjalnych lub wyższych.

4. ¹⁴⁾ Uprawnienia, o których mowa w ust. 2, przysługują także pozostającym na utrzymaniu rzemieślnika do chwili jego śmierci pełnoletnim zstepnym pobierającym naukę w gimnazjach, szkołach ponadgimnazjalnych lub wyższych przez okres pobierania przez nich nauki w tych szkołach.

5. ¹⁵⁾ W przypadkach gdy dany rodzaj rzemiosła może być wykonywany wyłącznie po wykazaniu się przez rzemieślnika posiadaniem uprawnień zawodowych, o których mowa w art. 10 ustawy wymienionej w art. 1, współmałżonek lub zstępni, o których mowa w ust. 3 i 4, prowadzą działalność za pośrednictwem osoby posiadającej wymagane kwalifikacje.

Art. 5. 1. Rzemieślnik jest obowiązany przestrzegać zasad etyki i godności zawodowej.

2. Szczegółowe zasady etyki zawodowej i rzetelnego wykonywania rzemiosła cechowego określa samorząd gospodarczy rzemiosła ¹¹⁾.

3. ¹⁶⁾ Przepis ust. 1 dotyczy także członków organizacji samorządu gospodarczego rzemiosła, o których mowa w art. 7 ust. 7.

Art. 6. 1. ¹⁷⁾ Rzemieślnicy podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej za naruszenie zasad etyki zawodowej i rzetelnego wykonywania rzemiosła.

2. Zasady odpowiedzialności dyscyplinarnej i tryb postępowania dyscyplinarnego określają statuty organizacji samorządu gospodarczego rzemiosła ¹¹⁾.

Rozdział 3

Samorząd gospodarczy rzemiosła ¹¹⁾

Art. 7. 1. ¹⁸⁾ Tworzy się samorząd gospodarczy rzemiosła.

2. Samorząd gospodarczy rzemiosła ¹¹⁾ jest niezależny w wykonywaniu swych zadań i podlega tylko przepisom prawa.

3. Organizacjami samorządu gospodarczego rzemiosła ¹¹⁾ są:

- 1) cechy,
- 2) (skreślony), ¹⁹⁾

- 3) izby rzemieślnicze,
- 4) Związek Rzemiosła Polskiego,
- 5) (skreślony). ¹⁹⁾

4. Organizacje samorządu gospodarczego rzemiosła ¹¹⁾ tworzone są z inicjatywy członków na zasadzie dobrowolnej przynależności.

5. ²⁰⁾ Do zadań samorządu gospodarczego rzemiosła należy w szczególności:

- 1) promocja działalności gospodarczej i społeczno-zawodowej rzemiosła,
- 2) nadzór nad organizacją i przebiegiem procesu przygotowania zawodowego w rzemiośle,
- 3) udzielanie pomocy rzemieślnikom i innym przedsiębiorcom zrzeszonym w organizacjach samorządu gospodarczego rzemiosła,
- 4) reprezentowanie interesów środowiska rzemieślniczego wobec organów administracji publicznej,
- 5) uczestniczenie w realizacji zadań z zakresu oświaty i wychowania w celu zapewnienia wykwalifikowanych kadr dla gospodarki.

6. ²¹⁾ Właściwi ministrowie zasięgają opinii Związku Rzemiosła Polskiego odnośnie do projektów aktów prawnych dotyczących rzemiosła.

7. ²¹⁾ Za zgodą organizacji samorządu gospodarczego rzemiosła jej członkami mogą być, na czas określony, także osoby fizyczne wykonujące działalność gospodarczą, niebędące rzemieślnikami, zatrudniające nie więcej niż 50 pracowników.

Art. 8. ²²⁾ Organizacje samorządu gospodarczego rzemiosła ¹¹⁾ wymienione w art. 7 ust. 3 mają osobowość prawną.

Art. 9. 1. ²³⁾ Cechy są organizacjami samorządu gospodarczego rzemiosła zrzeszającymi rzemieślników według kryterium terytorialnego lub według rodzaju działalności gospodarczej.

2. Podstawowym zadaniem cechu jest w szczególności utrwalanie więzi środowiskowych, postaw zgodnych z zasadami etyki i godności zawodu, a także prowadzenie na rzecz członków działalności społeczno-organizacyjnej, kulturalnej, oświatowej i gospodarczej, a także reprezentowanie interesów członków wobec organów administracji i sądów.

Art. 10. 1. ²⁴⁾ Spółdzielnie rzemieślnicze działają na zasadach określonych w przepisach Prawa spółdzielczego.

2. Zadaniem spółdzielni rzemieślniczych jest w szczególności organizowanie działalności usługowej i wytwórczej rzemiosła, udzielanie pomocy członkom w wykonywaniu ich zadań oraz prowadzenie własnej działalności gospodarczej i społeczno-wychowawczej.

Art. 11. ²⁵⁾ 1. Izby rzemieślnicze są organizacjami samorządu gospodarczego rzemiosła zrzeszającymi cechy, spółdzielnie rzemieślnicze, rzemieślników nienależących do cechów, a także inne jednostki organizacyjne, jeżeli ich celem jest wspieranie rozwoju gospodarczego rzemiosła. Izby mogą w swych statutach przyjmować nazwy z dodatkiem wyrazów "przedsiębiorczość" lub "przedsiębiorca" użytych w odpowiednim przypadku, a także określić zawierających wskazanie regionu.

2. Podstawowym zadaniem izb rzemieślniczych jest pomoc w reprezentowaniu zrzeszonych organizacji oraz rzemieślników wobec organów administracji publicznej oraz innych organizacji i instytucji, udzielanie swym członkom pomocy instruktażowej i doradczej oraz przeprowadzanie egzaminów kwalifikacyjnych. Szczegółowy zakres zadań izb rzemieślniczych określają ich statuty.

3. Izby rzemieślnicze są uprawnione do potwierdzania egzaminów kwalifikacyjnych świadectwami czeladniczymi i dyplomami mistrzowskimi oraz do opatrywania ich pieczęcią z godłem Państwa.

4. Ilekroć w przepisach prawa mówi się o izbie rzemieślniczej, należy przez to rozumieć izbę rzemieślniczą, utworzoną w trybie i na zasadach określonych w niniejszej ustawie, bez względu na nazwę przyjętą w jej statucie.

Art. 12. 1. Organizacje samorządu gospodarczego rzemiosła ¹¹⁾ wymienione w art. 7 ust. 3 pkt 1-3 mogą powołać ogólnopolską reprezentację, zwaną "Związek Rzemiosła Polskiego".

2. ²⁶⁾ W Związku Rzemiosła Polskiego mogą się zrzeszać izby rzemieślnicze, a także cechy o zasięgu ogólnopolskim.

3. Związek Rzemiosła Polskiego może być utworzony z inicjatywy co najmniej 10 organizacji samorządu gospodarczego rzemiosła ¹¹⁾, wymienionych w art. 7 ust. 3 pkt 2 ¹⁹⁾ i 3, oraz cechów ogólnopolskich, które zadeklarują członkostwo w tym związku w drodze uchwał walnych zgromadzeń.

4. Podstawowym zadaniem Związku jest zapewnienie zrzeszonym w nim organizacjom pomocy w realizacji zadań statutowych, rozwijanie działalności społeczno-zawodowej oraz reprezentowanie interesów rzemiosła w kraju i za granicą.

5. ²⁷⁾ Związek Rzemiosła Polskiego pełni względem spółdzielni rzemieślniczych funkcje związku rewizyjnego, w trybie i na zasadach określonych w przepisach Prawa spółdzielczego.

Art. 13. ²⁸⁾ Szczegółowe zadania organizacji samorządu gospodarczego rzemiosła, ich ustrój, stosunki prawne członków ustalane są w statutach uchwalanych przez zjazdy lub walne zgromadzenia tych organizacji.

Art. 14. ²⁹⁾ Zasady gospodarki finansowej organizacji samorządu gospodarczego rzemiosła oraz zasady wynagradzania zatrudnionych w nich pracowników określają walne zgromadzenia (zjazdy delegatów) tych organizacji, jeżeli inne przepisy nie stanowią inaczej.

Rozdział 4

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 15. (pominięty). ³⁰⁾

Art. 16. Cechy i izby rzemieślnicze mogą być tworzone w trybie inicjatyw założycielskich lub w drodze podziału istniejących organizacji pod warunkiem zapewnienia samodzielności finansowej.

Art. 17. 1. Podstawą utworzenia cechu w trybie inicjatywy założycielskiej jest uchwalenie statutu cechu odpowiadającego wymogom określonym w art. 16 przez co najmniej 10 członków założycieli.

2. Podstawą utworzenia cechu w trybie podziału jest uchwała walnego zgromadzenia cechu podlegającego podziałowi, powzięta w trybie określonym w statucie, zawierająca postanowienia o zasadach podziału z uwzględnieniem podziału składników majątkowych oraz praw i zobowiązań cechu podlegającego podziałowi.

Art. 18. Przepisy art. 17 mają odpowiednio zastosowanie do izb rzemieślniczych, z tym że liczba członków założycieli (cechów) wynosi co najmniej 5.

Art. 19. ³¹⁾ 1. Cechy rzemieślnicze, izby rzemieślnicze i Związek Rzemiosła Polskiego podlegają obowiązkowi wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego.

2. Organizacje, o których mowa w ust. 1, uzyskują osobowość prawną z chwilą wpisania do Krajowego Rejestru Sądowego.

Art. 20. (pominięty). ³⁰⁾

Art. 21. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 maja 1989 r.

---

1) Preambuła ustawy została skreślona przez art. 1 pkt 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o zmianie ustawy o rzemiośle (Dz. U. [Nr 129, poz. 1445](#)), która weszła w życie z dniem 13 lutego 2002 r.

2) Ze zmianą wprowadzoną przez art. 1 pkt 2 ustawy, o której mowa w przypisie 1.

3) Ze zmianami wprowadzonymi przez art. 1 pkt 3 lit. a) ustawy, o której mowa w przypisie 1.

4) Dodany przez art. 1 pkt 3 lit. b) ustawy, o której mowa w przypisie 1.

5) Przez art. 1 pkt 3 lit. c) ustawy, o której mowa w przypisie 1.

- 6) Ze zmianą wprowadzoną przez art. 1 pkt 4 lit. a) ustawy, o której mowa w przypisie 1.
- 7) Dodany przez art. 1 pkt 4 lit. b) ustawy, o której mowa w przypisie 1.
- 8) W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 4 lit. c) ustawy, o której mowa w przypisie 1.
- 9) Dodany przez art. 1 pkt 4 lit. d) ustawy, o której mowa w przypisie 1.
- 10) W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 5 lit. a) ustawy, o której mowa w przypisie 1.
- 11) Ze zmianą wprowadzoną przez art. 1 pkt 16 ustawy, o której mowa w przypisie 1.
- 12) Ze zmianą wprowadzoną przez art. 36 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. [Nr 121, poz. 770](#)), który wszedł w życie z dniem 22 października 1997 r.
- 13) Ze zmianą wprowadzoną przez art. 1 pkt 5 lit. b) ustawy, o której mowa w przypisie 1.
- 14) Ze zmianą wprowadzoną przez art. 1 pkt 5 lit. c) ustawy, o której mowa w przypisie 1.
- 15) Ze zmianą wprowadzoną przez art. 1 pkt 5 lit. d) ustawy, o której mowa w przypisie 1.
- 16) Dodany przez art. 1 pkt 6 ustawy, o której mowa w przypisie 1.
- 17) Ze zmianą wprowadzoną przez art. 1 pkt 7 ustawy, o której mowa w przypisie 1.
- 18) W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 8 lit. a) ustawy, o której mowa w przypisie 1.
- 19) Przez art. 1 pkt 8 lit. b) ustawy, o której mowa w przypisie 1.
- 20) W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 8 lit. c) ustawy, o której mowa w przypisie 1.
- 21) Dodany przez art. 1 pkt 8 lit. d) ustawy, o której mowa w przypisie 1.
- 22) Ze zmianą wprowadzoną przez art. 1 pkt 9 ustawy, o której mowa w przypisie 1.
- 23) W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 10 ustawy, o której mowa w przypisie 1.
- 24) Ze zmianą wprowadzoną przez art. 1 pkt 11 ustawy, o której mowa w przypisie 1.
- 25) W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 12 ustawy, o której mowa w przypisie 1.
- 26) W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 13 lit. a) ustawy, o której mowa w przypisie 1.
- 27) W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 13 lit. b) ustawy, o której mowa w przypisie 1.
- 28) Ze zmianami wprowadzonymi przez art. 1 pkt 14 ustawy, o której mowa w przypisie 1.
- 29) Ze zmianą wprowadzoną przez art. 1 pkt 15 ustawy, o której mowa w przypisie 1.
- 30) Zamieszczony w obwieszczeniu.
- 31) W brzmieniu ustalonym przez art. 72 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. [Nr 121, poz. 769](#)), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2001 r.